

Krzysztof Jerzy Malesa

Katedra Ekonomiki i Organizacji Przedsiębiorstw

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie

Przyczyny finansowania terenów zieleni przez jednostki samorządu terytorialnego

Wstęp

Przestrzeń publiczna jaką są tereny zieleni, a w szczególności parki miejskie, skwery, zieleńce oraz rezerwaty przyrody, to coraz bardziej doceniany element krajobrazu polskich miast. Środki finansowe przeznaczane na ich utrzymanie i pielęgnację pochodzą z budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz z agend państwowych [Pańko 1991, s. 20]. W większości przypadków tereny zieleni ze względu na swój charakter są zaliczane do kategorii dóbr publicznych, przez co ich finansowanie można zaliczyć do kategorii finansów publicznych [Słoman 2001, s. 235].

Celem artykułu jest przedstawienie przyczyn oraz sposobu finansowania terenów zieleni w jednostkach samorządu terytorialnego na przykładzie miasta stołecznego Warszawy. Pierwszym zadaniem badawczym jest przedstawienie aspektów teoretycznych związanych z zaliczaniem terenów zieleni do dóbr publicznych. Drugie zadanie to przedstawienie organizacji finansowania terenów zieleni na przykładzie miasta stołecznego Warszawy w latach 2008–2012.

Przez pojęcie finansów publicznych należy rozumieć zjawiska i procesy związane z kreowaniem i rozdysponowaniem pieniężnych środków publicznych zapewniających funkcjonowanie sektora publicznego [Wypych 2001, s. 14]. Jak podkreśla Filipiak, nauka o finansach publicznych bada uwarunkowania oraz przyczyny tworzenia funduszy, jak również skutki gospodarcze i społeczne przez nie wywołane [Filipiak 2006, s. 48]. Przyczyny tworzenia funduszy przeznaczonych na tereny zieleni są oczywiste i niepodważalne, warto przy tym zauważyć, że składają się one z podatków ogółu mieszkańców i temu ogółowi służą. Posiadając dobra natury, należy je pielęgnować i chronić przed degradacją, dzięki czemu oddziałują one pozytywnie na społeczeństwo oraz gospodarke.

Zagadnienia teoretyczne dotyczące dóbr publicznych

Ogólna definicja dobra publicznego mówi, że są to dobra charakteryzujące się brakiem możliwości wyłączenia ich z konsumpcji, nie będąc jednocześnie konkurencyjne w konsumpcji. Pierwszy warunek oznacza, że dostawca dobra nie może legalnie zapobiec używaniu dobra przez innych. Drugi warunek oznacza, że konsumpcja dobra przez jedną osobę nie pozbawia innych osób możliwości konsumpcji tego samego dobra, a zatem bez żadnych konsekwencji dobro może być konsumowane przez wiele osób jednocześnie [Owsiak 2005, s. 28].

Powyższa definicja nie jest jedyną używaną, pierwsza definicja i teoria dóbr publicznych została podana przez Samuelsona w 1954 roku. Autor artykułu „The Pure Theory of Public Expenditure” za dobro publiczne uważa takie, które jest niewykluczalne i nierywalizacyjne. Dobra publiczne ponadto pełnią funkcję użyteczności dla poszczególnych osób, nikt nie jest wyłączany z korzyści wynikających z ich użytkowania, mogą być użytkowane przez bardzo wiele podmiotów gospodarczych [Samuelson 1954, s. 387].

Definiowanie dobra publicznego poprzez odwołanie do jego niewykluczalności i nierywalizacyjności zostało opisane ponadto przez Musgrave’a i jest używane do dziś. Jednak stosowanie przyjętych w wyżej opisanej definicji polskich odpowiedników oryginalnych terminów Musgrave’a nie jest powszechne ani ugruntowane [Kondratowicz 2009, s. 7–24]. Zamiast terminu „wykluczalność” można spotkać termin „wyłączalność” [Słoman 2001, s. 235–236]. Podstawowe cechy, jakie powinno posiadać dobro publiczne to niewykluczalność z konsumpcji oraz łączność konsumpcji czasem nazywana również nierywalizacyjnym charakterem konsumowanych dóbr. Nierywalizacyjny charakter związany jest z zerowym kosztem krańcowym dostarczenia danego dobra konsumentom.

Musgrave zwracał uwagę, że nierywalizacyjny charakter konsumpcji oznacza istnienie dodatnich efektów zewnętrznych [Musgrave 1959 s. 126]. Zauważył jednak przy tym, iż nie oznacza to, że każdy beneficjent takiego dobra uzyskuje z tego tytułu taką samą subiektywną satysfakcję – użyteczność, a nawet, że dobro lub usługa w ten sposób uzyskiwana będzie miała w każdym indywidualnym przypadku tę samą jakość. Musgrave zauważył, że dobro lub usługa dostępna publicznie nie musi mieć tej samej jakości w przypadku każdego odbiorcy oraz że beneficjenci równodostępnego dobra publicznego mogą uzyskiwać z tego tytułu różną subiektywną satysfakcję – użyteczność [Musgrave 1959 s. 126].

Tereny zieleni jako dobra publiczne

Tereny zieleni rozumiane są jako rodzaj wyodrębniającej się całości w krajobrazie miasta, która ma charakter przedmiotu złożonego. W przypadku obszarów wiejskich mamy do czynienia z terenami zielonymi takimi jak łąki, pastwiska, tereny uprawne [Szumański 2007, s. 23]. Parki krajobrazowe, narodowe, rezerваты przyrody są przykładami terenów zieleni, które w wielu przypadkach przynależą zarówno do terenów wiejskich, jak i miejskich. Są to tereny zagospodarowane przede wszystkim za pomocą roślinności, służące wypoczynkowi [Niemirski 1973, s. 67–71].

Według teorii dóbr publicznych, zieleń miejska, która jest zarządzana przez jednostki samorządu terytorialnego, jest przykładem tego rodzaju dóbr. Tereny zieleni są otwarte dla wszystkich mieszkańców, jedna osoba nie pozbawia drugiej możliwości użytkowania danego terenu zieleni. Przykładem tego spostrzeżenia są między innymi parki miejskie. Są dostępne publicznie, natomiast ocena ich jakości oraz zadowolenie mieszkańców z tego jak wyglądają oraz ocena, jak dana jednostka samorządu terytorialnego nimi zarządza mogą się od siebie różnić. Ponadto, mieszkańcy danej jednostki terytorialnej mogą mieć dostęp do nierównych ilości i jakości dóbr dostarczanych przez lokalny samorząd, ponieważ niektórzy będą mieli bliżej, a inni dalej do danego terenu. Ważnym aspektem przy zaklasyfikowaniu parków miejskich jako dóbr publicznych jest fakt poruszony przez Samuelsona, który twierdzi, że powiększenie się liczby użytkowników nie eliminuje ani nie pomniejsza możliwości korzystania z danego dobra przez wszystkich użytkowników [Samuelson 1954, s. 389].

Z analizy doświadczeń europejskich i amerykańskich wynika, że parki, przy zachowaniu ich publicznego i niekomercyjnego charakteru, są z reguły niedochodowe i mają zewnętrzne źródła finansowania [Samorząd Województwa Śląskiego 2006, s. 41–44]. W takim przypadku niezbędne jest dodatkowe finansowanie ze środków samorządowych lub rządowych, a niekiedy problem rozwiązywany jest przez płatne wejście, ale wówczas park staje się po części dobrem prywatnym.

Usługi terenów zieleni

Zieleń miejska, a w szczególności drzewa są „płucami” dla miasta. O tym jak ważna jest ich pielęgnacja, zwłaszcza tych najstarszych, może świadczyć przykład stuletniego buku, który produkuje 1,7 kilograma tlenu na godzinę, co w sezonie wegetacyjnym daje razem 3500 kilogramów. O wartości tak starego

drzewa może świadczyć fakt, iż to samo drzewo jest w stanie pochłoniąć tyle dwutlenku węgla co 1700 młodych dziesięcioletnich drzew [Baertels 2011, s. 47–49]. Na aspekty zdrowotne oraz samopoczucie człowieka wpływa środowisko mieszkaniowe i otoczenie, które powinno być bezpieczne, przyjazne i estetyczne. Do wypełnienia powyższych elementów niezbędne jest projektowanie zrównoważone, które jest znaczącą składową rozwoju zrównoważonego [Jagiello-Kowalczyk 2010, s. 90–98]. Według polskiego prawa, koncepcja rozwoju zrównoważonego rozumiana jest jako rozwój społeczno-gospodarczy zakładający możliwość zaspokojenia podstawowych potrzeb ludzkich w obecnych i przyszłych pokoleniach [Prawo ochrony środowiska 2001].

Środowisko, w tym przede wszystkim tereny zieleni, w głównej mierze wpływa na jakość życia i poczucie satysfakcji z zaspokojenia potrzeb mieszkańców [The Vancouver Declaration On Human Settlements 1976, s. 73]. Parki, ogrody, zieleńce są ważne i odgrywają znaczącą rolę przy wyborze lokalizacji miejsca zamieszkania. Mieszkanie w centrum miasta nie należy do najlepszych ze względu na ruch uliczny powodujący hałas i zanieczyszczenia powietrza. Ważnym aspektem przy tworzeniu nowej zabudowy jest zapewnienie mieszkańcom dostępu do rekreacji przydomowej, do kontaktu z przyrodą, tym samym do zakładania nowych terenów zieleni i do stosownej pielęgnacji już istniejących. Jedną z najważniejszych potrzeb obywatela miasta jest potrzeba kontaktu z przyrodą, a możliwe jest to dzięki przestrzeni terenów zieleni [Czekiel-Świtalska 2010, s. 45]. Potrzeba ta charakteryzuje współczesnego mieszkańca, aczkolwiek jest podobna do potrzeb obywateli XIX-wiecznego miasta [Wolski 2006, s. 24]. Parki oraz tereny zieleni miejskiej można uznać za rodzaj wskaźnika rozwoju cywilizacyjnego i poziomu życia [Zachariasz 2006, s. 25].

Biorąc za przykład parki i tereny zieleni urządzonej w Warszawie, zajmują one osiem procent powierzchni miasta. Stolica Polski, obok Sztokholmu i Berlina, jest jednym z najbardziej zielonych miast europejskich. Ze względu na tak dużą liczbę terenów zieleni, mieszkańcy mają szansę odbierać je poprzez wielorakie funkcje jakie pełnią wspomniane tereny: funkcje techniczne, klimatyczne i biologiczne. Ilość zieleni jest ważna, ponieważ jest ona również elementem decydującym o wartości danej i pobliskich nieruchomości. Zieleń wpływa pod względem finansowym na miasto i jego mieszkańców. Z jednej strony stanowi udział w budżecie, warunkuje również wartości nieruchomości i poszczególnych lokalizacji [Miasto Stołeczne Warszawa 2012, s. 45]. Parki są to miejsca atrakcyjne dla wszystkich ludzi, bez względu na wiek i status społeczny. To unikalne, niepowtarzalne części miasta o dobrym zagospodarowaniu terenu. Jednak, aby takimi były, muszą spełniać wiele funkcji. Od ogrodu miejskiego odróżnia je większa powierzchnia i złożoność funkcji, którą pełnią [Petrozolin-Skowrońska 1996, s. 43].

Finansowanie terenów zieleni na przykładzie Warszawy

Finansowanie publiczne, do którego zalicza się finansowanie terenów zieleni w rozumieniu ustawy, obejmuje procesy związane z gromadzeniem środków publicznych oraz ich rozdysponowanie [Ustawa z 30 czerwca 2005 roku]. Podmiotami, z którymi państwo dzieli się zadaniami i środkami są jednostki samorządu terytorialnego. W mieście stołecznym Warszawa występuje struktura wieloszczeblowa.

Miasto stołeczne Warszawa jako jedyne w kraju funkcjonuje na zasadach oddzielnej ustawy, tak zwanej ustawy warszawskiej, która powstała w 1934 roku [Drozdowski 2004, s. 43], następnie z biegiem lat była zmieniana. Samorząd terytorialny odgrywa tutaj rolę dysponenta środków finansowych oraz decydenta w aspekcie zarządzania miejskimi terenami zieleni, pełni swoistą formę obywatelskiej organizacji mieszkańców pewnego obszaru, którzy posiadają wspólne interesy i potrzeby [Szmulik 2010, s. 127].

Strategia zarządzania i finansowania parków określa determinanty wpływające na zróżnicowanie kosztów utrzymania metra kwadratowego zieleni miejskiej w poszczególnych dzielnicach Warszawy, określa dostępność i przystosowanie założeń parkowych do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz ocenia konkurencyjność wybranych parków i ich postrzeganie przez mieszkańców.

Zarządzanie miejskimi terenami zieleni jest tematem debat, dotyczących terenów zieleni w mieście oraz kształtu przestrzeni publicznej, do których przedstawiciele miasta zapraszają mieszkańców, w tym architektów, urbanistów, ekologów i ogrodników, działaczy pozarządowych, ekspertów i urzędników. W Warszawie tego rodzaju debaty odbyły się latem 2009 roku. Ich celem było omówienie zagadnień związanych z finansowaniem oraz wyznaczenie kierunków rozwoju zielonej przestrzeni miejskiej. Pomysłodawcy chcieli przy tej okazji nadać dyskusjom szerszą perspektywę, tak by powstające idee i pomysły móc równocześnie konfrontować z otoczeniem. Publiczny charakter spotkań miał na celu przełamanie konwencji, w której w ważnych dla mieszkańców sprawach oddzielnie dyskutują eksperci, a oddzielnie zwykli obywatele. Efektem „zielonych debat” był raport, w którym zauważono zależność między odpowiednim finansowaniem przez miasto otoczenia, w którym żyją mieszkańcy a jakością i stylem życia tychże mieszkańców. Zaobserwowano, że mieszkania to nie tylko atrakcyjne budynki i lokalizacja, ale także ich bliskie otoczenie.

Stwierdzono, że w przypadku wydatkowania środków przeznaczanych na miejską zielen występuje efekt synergii. 2,7% ogólnej kwoty wydatków bieżących Warszawy w 2012 roku to dużo, należy jednak pamiętać, że z jednej strony kwota ta zapewnia estetyczny wygląd zieleni, a z drugiej zwiększa wartość

nieruchomości. Mieszkania usytuowane w sąsiedztwie parków lub z widokiem na cichą, zieloną okolice, dobrze urządzone ogród lub patio przed budynkiem, a nawet pnącza na elewacji sprawiają, że wartość nieruchomości znacznie rośnie.

Powyższe stwierdzenia potwierdzają także badania niemieckie przeprowadzone w pięćdziesięciu niemieckich miastach w latach 1999–2005 przez Politechnikę Berlińską [Bartoszewicz 2006]. W Niemczech działki zabudowane domami mieszkalnymi, na których urządzono wysokiej jakości ogród, osiągają ceny wyższe średnio o 82 euro za metr kwadratowy. Zaobserwowano, że czym starsza i staranniej pielęgnowana zieleń, tym większy przyrost wartości nieruchomości. Istotna dla poziomu cen jest również odległość od zadbanych ogrodów publicznych i parków [Lis 2004]. Przy dystansie od pobliskich terenów zieleni, który można przejść średnio w dziesięć minut, dana nieruchomość drożeje o 20%, przy dystansie 1500 metrów grunty bądź mieszkania są droższe o 10%. Elewacja pokryta zielenią pionową w 20% podwaja stawkę za teren. Działki posiadające piękną i świetnie utrzymaną zieleń są cztery razy droższe niż te pozbawione ogrodu. W Polsce, mimo upływu lat, nie ma odpowiednika badań niemieckich. Tereny zieleni to nie tylko walory wizualne, ale również finansowe [Kosikowski 2001].

Na finansowanie terenów zieleni w 2012 roku w Warszawie zaplanowano środki w wysokości ponad sześćdziesięciu sześciu milionów złotych, co stanowi prawie 2,7% ogólnej kwoty wydatków bieżących miasta. Na tę kwotę składa się utrzymanie i konserwacja zieleni, zieleni przyulicznej, parków i lasów oraz wydatki na opracowania związane z zielenią.

W opisie budżetu Warszawy, składającego się z osiemnastu załączników odnoszących się do poszczególnych dzielnic, znajdują się informacje, które tereny zieleni są najbardziej dofinansowane, a które najmniej.

Odpowiednie zarządzanie terenami zieleni w mieście, oznaczające profesjonalne wydatkowanie pieniędzy, jest ważnym argumentem w pracy miasta oraz głównie podczas tworzenia rocznego budżetu miasta.

W 2010 roku Biuro Ochrony Środowiska zleciło wykonanie inwentaryzacji terenów zieleni przyulicznej na obszarze trzech dzielnic Warszawy: Mokotowa, Ochoty i Pragi Południe. W pozostałych dzielnicach inwentaryzacje terenów zieleni przyulicznej zostały wykonane do końca 2010 roku, a obecnie są wykonywane systematycznie. Objęte inwentaryzacją zostały również parki, skwery i zieleńce (tab. 1).

Koszty utrzymania i konserwacji zieleni w Warszawie w 2011 roku w porównaniu z rokiem 2010 zmniejszyły się o ponad 9 milionów złotych, co stanowi prawie 35% oszczędności w porównaniu z rokiem poprzednim. Środki przeznaczone na utrzymanie i konserwację zieleni przyulicznej w 2012 roku wynosiły 25 771 657 złotych, a w 2011 roku było to 31 894 710 złotych. Koszty utrzyma-

Tabela 1

Plan wydatków budżetowych na tereny zieleni miasta stołecznego Warszawy w latach 2008–2012 [tys. zł]

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012	Dynamika 2012/2008
Tereny zieleni	82 721	82 458	81 275	70 541	66 205	0,80
Utrzymanie i konserwacja zieleni	26 890	29 553	26 657	17 512	18 193	0,68
Utrzymanie i konserwacja zieleni przyulicznej	29 607	33 653	33 193	31 894	25 771	0,87
Utrzymanie parków	20 966	14 046	15 486	14 604	14 657	0,70
Utrzymanie lasów	4 775	4 301	4 573	4 948	5 890	1,23
Opracowania związane z zielenią	482	904	1 364	1 581	1 691	3,50

Źródło: Opracowanie własne na podstawie uchwał budżetowych miasta stołecznego Warszawy w latach 2008–2012.

nia parków po silnym spadku w 2009 roku utrzymują się na podobnym poziomie prawie 15 milionów złotych rocznie. Koszty utrzymania lasów miejskich, jak i koszty opracowań związanych z zielenią przez cały opisywany okres rosną. Mniejsze kwoty przeznaczone na utrzymanie miejskich terenów zieleni spowodowane były licznymi czynnikami, między innymi słusznie wykonanymi inwentaryzacjami zieleni oraz mniejszymi wpływami z podatków, spowodowanymi kryzysem, jaki w opisywanym okresie miał miejsce.

Wnioski

Tereny zieleni w Warszawie tworzą system przyrodniczy miasta oraz kreują specyficzny charakter i klimat wielu jego fragmentów, a przede wszystkim granic. Mają też znaczenie zdrowotne i finansowe. Tereny zieleni miejskiej są przykładem dóbr publicznych, a środki przeznaczane na ich finansowanie, ze względu na dobro mieszkańców oraz przyszłych pokoleń, powinny zapewnić ich utrzymanie.

Finansowanie terenów zieleni zależy głównie od założeń budżetowych oraz późniejszych ewentualnych zmian, tak zwanych przesunięć kwot budżetowych. Olbrzymią rolę w kształtowaniu miejskiego krajobrazu pełnią wydziały ochrony środowiska, które są bezpośrednio odpowiedzialne za dobór przedsiębiorstw zajmujących się pielęgnacją terenów zieleni. Pracownicy tychże wydziałów są także odpowiedzialni za rozdysponowywanie środków, które władze miasta przeznaczają na dany teren. W większości przypadków budżet na tereny ziele-

ni i ochronę środowiska zakładany na dany rok budżetowy jest w trakcie jego obowiązywania zmniejszany na rzecz innych, często rozumianych jako ważniejszych społecznie dziedzin, takich jak edukacja czy zdrowie [Projekt budżetu miasta stołecznego Warszawy 2012].

Zestawienie kwot, które były przeznaczane na utrzymanie poszczególnych terenów zieleni w latach 2008–2012 oraz doświadczenia z uchwalonego planu budżetowego na 2012 rok, opisywanego powyżej wraz z jego wykonaniem, pozwala stwierdzić, jak bardzo przeszacowane były koszty utrzymania terenów zieleni w latach ubiegłych. Ponadto, wyniki te z pewnością będą motywem do wprowadzenia zmian w sposobie zarządzania miejskimi terenami zieleni.

Literatura

- BAERTELS A.: *Wszystko o drzewach i krzewach*, Wydawnictwo Świat Książki, Warszawa 2011.
- BARTOSZEWICZ D.: *Zielone przeliczone na euro, czyli jak zieleń wpływa na wartość nieruchomości*, „Gazeta Wyborcza”, 15 marca 2006.
- Miasto Stołeczne Warszawa: *Zielona Warszawa*, Wydawnictwo Biuro Promocji Miasta Stołecznego, Warszawa 2010.
- CZEKIEL-ŚWITALSKA E.: *Rola zieleni w mieście na przykładzie centrum Szczecina*, „Przestrzeń i Forma” nr 13/2010, Wydawnictwo Szczecińska Fundacja Edukacji i Rozwoju Addytywnego „SFERA”, Szczecin 2010.
- DROZDOWSKI M. (red.): *Archiwum Stefana Starzyńskiego Prezydenta Warszawy*, Oficyna Wydawnicza Rytm, Warszawa 2004.
- FILIPIAK B.: *Finanse samorządowe. Narzędzia, decyzje, procesy*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2006.
- JAGIEŁŁO-KOWALCZYK M.: *Zdrowie środowiskowe a zrównoważone środowisko mieszkaniowe*. „Przestrzeń i Forma” nr 13/2010. Wydawnictwo Szczecińska Fundacja Edukacji i Rozwoju Addytywnego „SFERA”, Szczecin 2010.
- KONDRATOWICZ A.: *Samorząd lokalny a dobra publiczne*, (w:) Kleer J. (red.), *Samorząd lokalny. Od teorii do badań empirycznych*, CeDeWu, Warszawa 2009.
- KOSIKOWSKI C.: *Finanse lokalne. Zarys wykładu*, Wyższa Szkoła Finansów i Zarządzania w Siedlcach, Siedlce 2001.
- LIS A.: *Struktura relacji pomiędzy człowiekiem a parkiem i ogrodem miejskim w procesie rekreacji*, Oficyna Wydawnicza Politechniki Wrocławskiej, Wrocław 2004.
- MUSGRAVE R.: *The Theory of Public Finance*, McGraw-Hill, Nowy Jork 1959.
- NIEMIRSKI W.: *Kształtowanie terenów zieleni*. Wydawnictwo Arkady, Warszawa 1973.
- OWSIK J.: *Finanse publiczne. Teoria i praktyka*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2005.
- PAŃKO W.: *Własność komunalna a funkcje samorządu terytorialnego*. „Samorząd Terytorialny” nr 1–2, Warszawa 1991.
- PETROZOLIN-SKOWROŃSKA B. (red.): *Mała Encyklopedia PWN*, Wydawnictwo PWN, Warszawa 1996, wersja cyfrowa.

- Prawo Ochrony Środowiska. Dziennik Ustaw RP nr 62 z 20 czerwca 2001, art. 3 pkt. 39, Warszawa 2001.
- Projekt Budżetu miasta stołecznego Warszawy na 2012 rok.
- Samorząd Województwa Śląskiego: Program modernizacji wojewódzkiego parku kultury i wypoczynku im. gen. Jerzego Ziętka, Katowice 2006.
- SAMUELSON P.: *The Pure Theory of Public Expenditure*. "Review of Economics and Statistics" 36, 1954.
- SLOMAN J.: *Podstawy ekonomii*, Polskie Wydawnictwa Ekonomiczne, Warszawa 2001.
- SZMULIK B.: *Encyklopedia Samorządu Terytorialnego*, Oficyna Wolters Kluwer Business, Warszawa 2010.
- SZUMAŃSKI M.: *Krajobraz z paragrafem*, zeszyt 7, Wydawnictwo SGGW, Warszawa 2007.
- The Vancouver Declaration on Human Settlements, United Nations Conference on Human Settlements, Vancouver 1976.
- Ustawa z dnia 15 marca 2002 r. o ustroju miasta stołecznego Warszawy, Dz.U. z 2002 r., Nr 41, poz. 361.
- Ustawa z 30 czerwca 2005 roku o finansach publicznych, Dz.U. z 2005 r., Nr 249, poz. 2104, art. 3.
- WOJTATOWICZ J.: *Warszawska przyroda: obszary i obiekty chronione*, Wydawnictwo Biuro Ochrony Środowiska Urzędu m. st. Warszawy, Warszawa 2005.
- WOLSKI P.: *Współczesny park miejski w Europie*. Konferencja regionalna nt.: „Wizja Rozwoju Wojewódzkiego Parku Kultury i Wypoczynku im. Gen. Jerzego Ziętka”, Katowice 2006.
- WYPYCH M.: *Finanse i instrumenty finansowe*, Wydawnictwo Absolwent, Łódź 2001.
- ZACHARIASZ A.: *Zieleń jako współczesny czynnik miastotwórczy ze szczególnym uwzględnieniem roli parków publicznych*, Seria Architektura, Politechnika Krakowska, Kraków 2006.

Causes of Financing of Green Belts in Local Government Units

Abstract

The aim of this article is to provide the method and the causes of financing green belts in local government units in Poland as public goods, taking into account among others city parks, plazas, public squares and nature reserves. The costs incurred by the Warsaw government to maintain the urban greenery of Warsaw were included in the scope of the study. Research methodology is based on the analysis of reports on implementation of the budgets of the capital city of Warsaw in 2008–2012. The article presents division and differences between green areas and green belts. The division of local government units and the influence of green belts on dwellers' lives was shown by example of the capital city of Warsaw. The results show how the cost of maintenance of the described areas evolved over the years.